

นิยามคำศัพท์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นิยามคำศัพท์หลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

นียบาคำศัพท์หลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช ๒๕๕๑

ปีที่พิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

จำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
๓๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐
โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๓๙-๕๑๐๑
นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งพัฒนามาจากหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ โดยมีการปรับปรุง
แก้ไขจุดที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ
ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถ
นำไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและ
ประสิทธิภาพ สำหรับพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองดี
มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพได้มาตรฐานสากล เพื่อ
การแข่งขันในเวทีโลก อย่างไรก็ตามคำศัพท์และคำอธิบาย
ต่าง ๆ ในเอกสารหลักสูตรบางคำเป็นเรื่องใหม่สำหรับ
ผู้เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและความสับสน และเป็น
ปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
และการปฏิรูปการเรียนรู้ ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้จัดทำเอกสาร
นิยามคำศัพท์หลักสูตร เพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจ

ที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยได้รวบรวมและอธิบายความหมายของ
คำศัพท์สำคัญที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบ
หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตร
การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประกัน
คุณภาพ และการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อช่วยให้ทุกฝ่าย
มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน และสามารถสื่อสารได้อย่าง
ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

เอกสารฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ก็ด้วยความร่วมมือ
ของฝ่ายต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารฉบับนี้ทุกท่าน
รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
ที่ได้ให้ข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง
เอกสารฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนต่อไป

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑

มาตรฐานการเรียนรู้

๗

หลักสูตร

๒๓

การเรียนการสอน

๒๔

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๓๗

การประกันคุณภาพ

๔๑

การบริหารจัดการหลักสูตร

มาตรฐานการเรียนรู้

นิยามคำศัพท์หลักสูตร

มาตรฐานการเรียนรู้

(Content standards/Academic standards/
Learning standards)

คุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้เรียน
พึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความรู้
ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐาน
การเรียนรู้ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ดังนั้น
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่
การศึกษา และสถานศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบ
ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตาม
มาตรฐานกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพ

ตัวชี้วัด (Indicators)

* หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดตัวชี้วัด
ชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.๑-ม.๓) ตัวชี้วัดช่วงชั้นในระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-ม.๖)

ตัวชี้วัดชั้นปี (Grade-level Indicators/ Grade-level expectations)

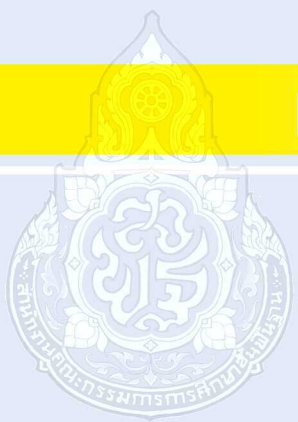
สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ในแต่ละระดับชั้น เป็นตัวชี้วัดพัฒนาการของผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ตัวชี้วัดชั้นปีมีความชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง และมีความเป็นรูปธรรมในการนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.๑-ม.๓) เพื่อเป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตัวชี้วัดช่วงชั้น (Interval indicators)

หมายถึง สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อเรียนจบแต่ละช่วงชั้น เป็นตัวชี้วัดพัฒนาการของผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดช่วงชั้นจึงมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ แต่มีความเฉพาะเจาะจงมากกว่า หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนด ตัวชี้วัดช่วงชั้นเพื่อใช้สำหรับเป็นเป้าหมายและกรอบทิศทาง ในการจัดทำหลักสูตร กำหนดเนื้อหา การเรียนการสอน และ การวัดและประเมินผลในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตร

หลักสูตร (Curriculum)

ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะตามที่ กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรจึงเป็นเสมือน แผนที่กำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐาน การเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมาย และมีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนา ไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic education curriculum)

หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้ง มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากลเพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน หลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยส่วนที่เป็นแกนกลาง ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนที่เกี่ยวกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งพัฒนาโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น และส่วนที่สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสม กับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลาง (Core curriculum)

หลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรในส่วนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ซึ่งระบุการจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเกณฑ์กลางในการจบหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนจำเป็นสำหรับพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ก้าวทัน

หลักสูตรสถานศึกษา (School curriculum)

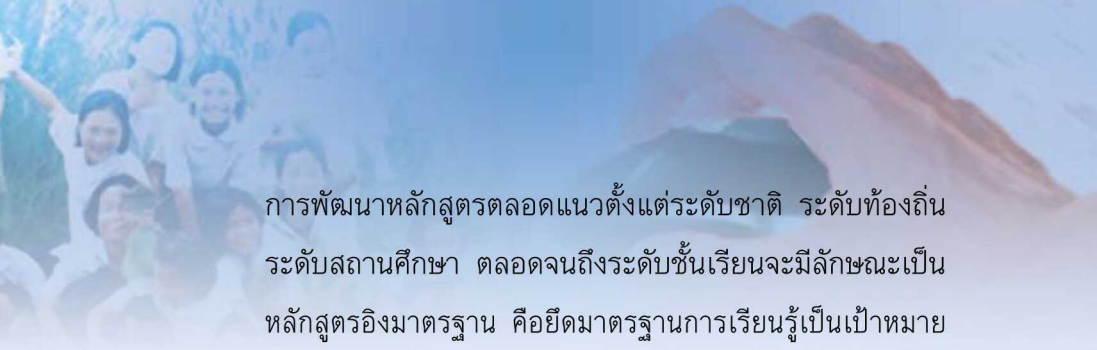

แผนหรือแนวทางในการจัดประมวลความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลในระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาจากหลักสูตรแกนกลาง และกรอบหลักสูตร ระดับท้องถิ่น นอกจากนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถ พัฒนาเพิ่มเติมในส่วนที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและ จุดเน้นของสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน

หลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards-based curriculum)

หลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นคุณภาพที่คาดหวังให้เกิดในตัวผู้เรียนขึ้น ดังนั้น

การพัฒนาหลักสูตรตลอดแนวตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ตลอดจนถึงระดับชั้นเรียนจะมีลักษณะเป็น หลักสูตรอิงมาตรฐาน คือยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และเป็นกรอบทิศทางในการกำหนดโครงสร้าง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ กล่าวโดยรวมก็คือการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards-based curriculum) การเรียนการสอนอิงมาตรฐาน (Standards-based instruction) และการประเมินผลอิงมาตรฐาน (Standards-based assessment)

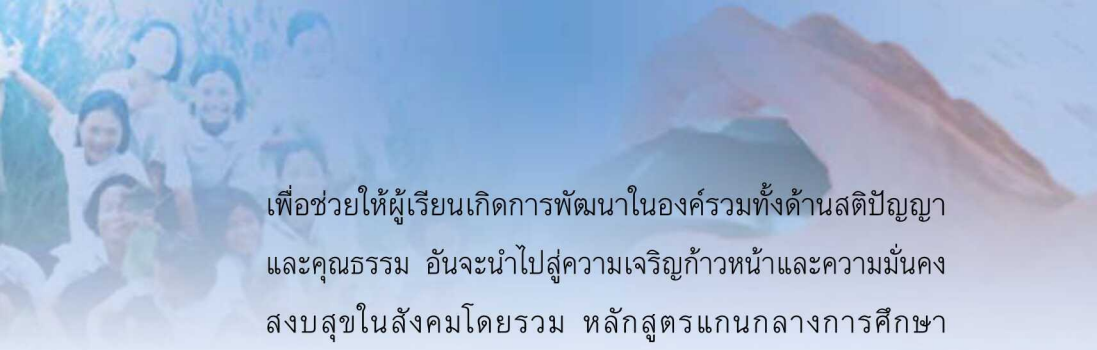
วิสัยทัศน์ (Vision)

คำอธิบายเกี่ยวกับความคาดหวังของหน่วยงานหรือ สถานศึกษา เพื่อเป็นทิศทางในการวางแผนจัดการศึกษา ออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน และการดำเนินงาน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ตามเวลาที่กำหนด

- ๑) ความสามารถในการสื่อสาร
- ๒) ความสามารถในการคิด
- ๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้น
โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาของสังคม และการเปลี่ยนแปลง
ของโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นที่ต้องเน้น
และปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคง สงบสุขในสังคมโดยรวม หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ได้แก่

- ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ๒) ซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) มีวินัย
- ๔) ใฝ่เรียนรู้
- ๕) อยู่อย่างพอเพียง
- ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๗) รักความเป็นไทย
- ๘) มีจิตสาธารณะ

พันธกิจ (Mission)

ภารกิจความรับผิดชอบในการดำเนินงานจัดการศึกษาของ หน่วยงานหรือสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลตามที่มุ่งหวังไว้ ในวิสัยทัศน์

สาระการเรียนรู้ (Topics/Content)

องค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ เพื่อ
จะช่วยนำพาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ (Learning areas)

กลุ่มขององค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่กำหนดไว้ใน
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตาม
ศาสตร์ต่าง ๆ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จัดแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น ๘ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ภาษาไทย
๒) คณิตศาสตร์ ๓) วิทยาศาสตร์ ๔) สังคม ศาสนาและ
วัฒนธรรม ๕) สุขศึกษาและพลศึกษา ๖) ศิลปะ ๗) การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี ๘) ภาษาต่างประเทศ

สาระ (Strands)

กลุ่มย่อยภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ ประกอบด้วย ๖ สาระ ได้แก่ ๑) จำนวน

และการดำเนินการ ๒) การวัด ๓) เรขาคณิต ๔) พีชคณิต
๕) การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น ๖) ทักษะ/กระบวนการ
ทางคณิตศาสตร์

สาระการเรียนรู้แกนกลาง (Core content)

องค์ความรู้และทักษะ รวมทั้งเจตคติและค่านิยมที่จำเป็น
ซึ่งผู้เรียนทุกคนควรเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (Local-related content)

องค์ความรู้และทักษะที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงาน
ระดับท้องถิ่นพัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากสภาพภูมิศาสตร์
ประวัติความเป็นมา สภาพปัญหาชุมชน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ
การงานอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ปลูกฝังผู้เรียนให้มี
ความรักและหวงแหนมรดกทางสังคมของบรรพบุรุษ มีความ
เป็นไทย เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถดำรงชีวิต
ประกอบอาชีพ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในชุมชน

และสร้างจิตสำนึกของการ
การตนเองได้ และอยู่ร่วมก
การเลือกเข้าร่วมกิจกรรม
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่ง
แผนแนะแนว ๒) กิจกรรมน
มรม ชุมชนวิชาการ ฯลฯ
ประโยชน์

รายวิชา (Courses)

กลุ่มของประมวลความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จัดรวมขึ้นอย่างมีระบบแบบแผน เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพตามเป้าหมายที่กำหนด มีการวางแผนกำหนดระยะเวลาสำหรับการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน จากองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ระบุในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้นสถานศึกษาสามารถนำไปจัดทำเป็นรายวิชาได้ตามความเหมาะสม โดยจะต้องกำหนดรหัสและชื่อสำหรับเรียกแต่ละรายวิชาขึ้นตามแนวปฏิบัติที่ส่วนกลางกำหนดไว้ และมีความชัดเจนในการรายงานผล เพื่อให้เกิดความสะดวกและมีความชัดเจนในการสื่อสารระหว่างกัน

รายวิชาพื้นฐาน (Core courses)

รายวิชาที่เปิดสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม (Selective courses)

รายวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน หรือความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการกำหนดผลการเรียนรู้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ (Learning outcome)

เป้าหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในรายวิชาเพิ่มเติมที่สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนดขึ้น

รหัสวิชา (Course code)

ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นกำกับแต่ละรายวิชาตามหลักการที่ส่วนกลางกำหนดไว้ เพื่อใช้ประโยชน์และอำนวยความสะดวกในการจำแนก บันทึกรายงานผลและการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาต่าง ๆ สัญลักษณ์แต่ละตัวของรหัสวิชาจะบ่งบอกถึงคุณสมบัติและสถานภาพของรายวิชา ซึ่งช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสื่อสารให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับรายวิชานั้น ๆ

คำอธิบายรายวิชา (Course description)

ข้อมูลรายละเอียดของแต่ละรายวิชา ประกอบด้วย มาตรฐาน
การเรียนรู้/ตัวชี้วัด เนื้อหาสาระ เวลาเรียน รหัส ชื่อรายวิชา
จำนวนหน่วยกิต ระดับชั้น เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางที่ผู้สอนใช้
ในการวางแผนและออกแบบการเรียนการสอน

* ในกรณีของรายวิชาเพิ่มเติม กำหนดผลการเรียนรู้แทนมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชา (Course outline)

ข้อมูลที่แสดงให้เห็นโครงสร้างของรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่ ชื่อรายวิชา รายชื่อหน่วย การเรียนรู้ของรายวิชานั้น รวมทั้งจำนวนเวลาเรียนและ มาตรฐาน/ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายของ แต่ละหน่วย ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ รายวิชานั้น เพื่อใช้ในการวางแผนและออกแบบการจัด การเรียนรู้และการประเมินผล

* ในกรณีของรายวิชาเพิ่มเติม ใช้ผลการเรียนรู้แทนมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้ (Unit plan)

แผนหรือแนวทางที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายของหน่วยนั้น สารการเรียนรู้ซึ่งเป็นองค์ความรู้/ทักษะสำคัญ ชิ้นงานหรือภาระงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated unit)

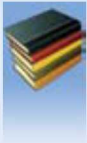
การจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่สอดคล้องกัน ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสาระและกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การอ่าน เขียน คิดคำนวณเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวม เป็นธรรมชาติ โดยเชื่อมโยงสอดคล้องกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการมีองค์ประกอบของหน่วยเช่นเดียวกับหน่วยการเรียนรู้ทั่วไป รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายของหน่วยด้วย แต่มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้ มักจะมาจากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

การเรียนรู้การสอน

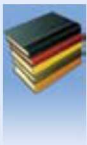

กระบวนการเรียนรู้ (Learning process)

กระบวนการที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้ สร้างความเข้าใจ สร้างองค์ความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ และศักยภาพตามที่มุ่งหวังในหลักสูตร

วิธีการเรียนรู้ (Learning style)

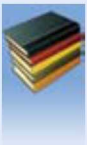
รูปแบบหรือวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้ สร้างความเข้าใจ หรือมีปฏิริยาสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนอาจใช้วิธีการแตกต่างกันไปเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชอบ ความถนัด ภูมิหลังด้านสังคม วัฒนธรรม หรือพัฒนาการของแต่ละบุคคล

สื่อการเรียนรู้ (Learning materials)

สื่อที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อธรรมชาติ การเลือกสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความน่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เป็นสื่อที่เข้าใจง่าย กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ และที่สำคัญคือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียน วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล

แหล่งการเรียนรู้ (Learning resource)

สถานที่หรือแหล่งข้อมูลทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษา แสวงหาประสบการณ์ ความรู้ เพื่อช่วยพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง

กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning activities)

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เข้าใจ เกิดการเรียนรู้ และมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายของหลักสูตร

การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-centeredness)

การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ บทบาทของครูจะเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ชี้แนะ หรือผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้และลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์ความรู้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้ และนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการ (Project)

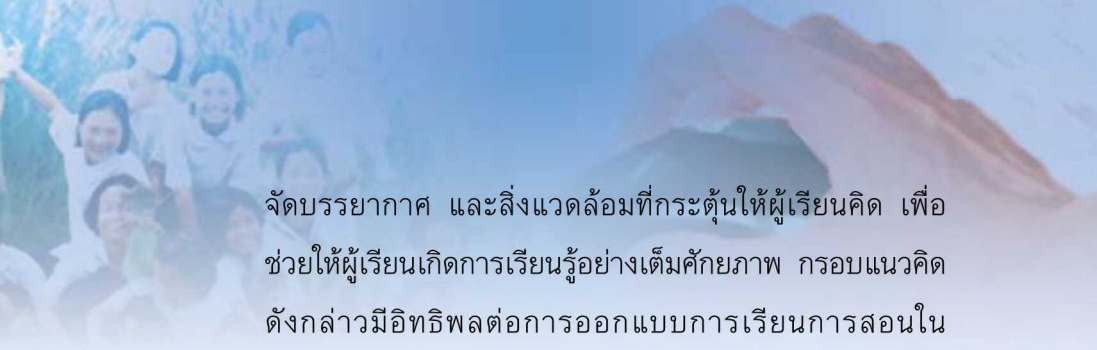

ภาระงานที่ผู้เรียนปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นลักษณะการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ดัดแปลง และบูรณาการความรู้ไปใช้อย่างกว้างขวางในการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนขั้นตอนการดำเนินงาน การจัดการอย่างเป็นระบบ มีการบันทึกและรายงานผลการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน ใช้เอกสารอ้างอิงหรือแหล่งค้นคว้าต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การสร้างสรค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

แนวคิดทางการศึกษาที่เชื่อว่าองค์ความรู้เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์
ให้เกิดขึ้นจากผู้เรียนเอง เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ในสติปัญญาของ
แต่ละคน มิใช่จากภายนอกที่ครูเป็นผู้บอกหรือจัดสรรให้
ผู้เรียนพัฒนาและสร้างความรู้ด้วยตัวเองด้วยการมีปฏิสัมพันธ์
กับสิ่งแวดล้อม ครูมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้

จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ กรอบแนวคิดดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการออกแบบการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันอย่างยิ่ง

การเอื้อตามสภาพผู้เรียน (Accommodation)

การปรับวิธีการเรียนการสอน สื่อการเรียน และรูปแบบวิธีการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพร่างกาย และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป เช่น ใช้สื่ออักษรเบรลล์กับผู้เรียนตาบอด การปรับเวลาในการเรียนหรือการทดสอบเป็นช่วงสั้น ๆ สำหรับผู้เรียนที่มีสมาธิสั้น เป็นต้น

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล (Assessment)

เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถจัดให้มีขึ้นทั้งระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

การประเมินการปฏิบัติ (Performance assessment)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ความสามารถด้วยการปฏิบัติหรือผลิตผลงานรูปแบบที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติมีหลายรูปแบบ เช่น การอภิปราย การออกแบบ การทดลอง การทำโครงงาน การทำชิ้นงาน ภาระงาน การสาธิต เป็นต้น

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการนำความรู้และทักษะที่เรียนไปใช้ในสภาพและสถานการณ์จริง หรือเชื่อมโยงใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมักมีการกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ และมีการใช้เครื่องมือการวัดและประเมินผลที่มีเกณฑ์ พร้อมทั้งคำอธิบายคุณภาพงานตามเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน

- * การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) มักจะเป็นการประเมินการปฏิบัติ แต่การประเมินการปฏิบัติ (Performance assessment) บางครั้งอาจไม่เป็นการประเมินตามสภาพจริง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าสิ่งที่ให้ผู้เรียนปฏิบัตินั้นสอดคล้องกับสถานการณ์หรือสภาพจริงหรือไม่

การประเมินผลย่อย (Formative assessment)

เป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ ช่วยให้ทราบว่าพัฒนาการของผู้เรียนอยู่ในขั้นใด มีจุดดีหรือบกพร่องใดที่ต้องเสริมสร้างให้ดีขึ้น การประเมินผลลักษณะนี้ควรกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและพัฒนาไปสู่คุณภาพตามมาตรฐาน

การประเมินผลรวม (Summative assessment)

การประเมินผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยหรือแต่ละรายวิชา เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีความรู้เพียงใด หรือมีจุดอ่อนที่ใดจะต้องปรับปรุงแก้ไข โดยเทียบเคียงกับระดับคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด

แนวการให้คะแนน (Scoring guide)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินชิ้นงานหรือภาระงานที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ แนวการให้คะแนนนี้จะระบุเกณฑ์และคำอธิบายคุณภาพงานที่ได้รับการประเมิน แนวการให้คะแนนที่ใช้กันโดยมากมักเขียนในรูปของรูบริก

รูบริก (Rubric)

แนวการให้คะแนนซึ่งสามารถแยกแยะระดับต่าง ๆ ของความสำเร็จในการเรียน หรือการปฏิบัติงานของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่คุณภาพที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ถึงระดับดีมาก โดยประกอบด้วยเกณฑ์ ซึ่งมีระดับสเกลชัดเจนในการให้คะแนน ช่วยให้การประเมินผลมีความชัดเจนเที่ยงตรง และเชื่อมโยงสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลอิงมาตรฐาน (Standards-based assessment)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียน โดยเทียบเคียง กับคุณภาพที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ ในระบบ การศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายนั้น การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ต้องเชื่อมโยงและสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน เมื่อเทียบเคียงกับมาตรฐานอย่างชัดเจน

หน่วยกิต (Credit)

ค่าน้ำหนักที่กำหนดสำหรับการเรียนแต่ละรายวิชา โดยคิดจาก ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อบรรลุมาตรฐานหรือ ผลการเรียนรู้ที่ตั้งไว้สำหรับรายวิชานั้น โดยรายวิชาที่ใช้เวลา ในการเรียนการสอน ๔๐ ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

การประเมินผลระดับชั้นเรียน (Classroom assessment)

การวัดและประเมินผลที่ควบคู่ไปในกระบวนการการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการ มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม ค่านิยม อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกิจกรรม การเรียนการสอนหรือไม่เพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียนควรเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาและประเมิน ตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และมีการประเมิน อย่างต่อเนื่อง

การประเมินผลระดับสถานศึกษา (School assessment)

การวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบและตัดสินผลการเรียน ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนา ในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการประเมินเป็นข้อมูล สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ

หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผน
พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทาง
การประกันคุณภาพการศึกษา

การประเมินผลระดับเขตพื้นที่การศึกษา (Local assessment)

การวัดและประเมินผลที่ดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา
เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ
ของเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีการรายงานผล
แก่สถานศึกษาและชุมชนได้รับทราบ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่า
สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา
ผู้เรียนได้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่
เพียงใด และมีข้อบกพร่องใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

การประเมินคุณภาพระดับชาติ (O-Net)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ดำเนินการโดยสถาบัน
ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ระดับชาติ โดยประเมินผู้เรียนที่เรียนอยู่ในชั้นปีสุดท้ายของ
แต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อให้ทราบว่าสถานศึกษาแต่ละแห่ง สามารถจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดที่กำหนดหรือไม่ และมีสิ่งใดจะต้องปรับปรุงแก้ไข ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ ของผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แต่ละแห่งต่อไป

การเทียบโอนผลการเรียน (Credit transfer)

การนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ หรือจากการประกอบอาชีพมาเทียบเป็น ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ทั้งนี้การเทียบโอน ผลการเรียนรู้สามารถทำได้ทั้งจากการศึกษารูปแบบเดียวกัน หรือระหว่างการศึกษารูปแบบต่างรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียน จากสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา รวมทั้งจาก การเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือ จากประสบการณ์การทำงาน โดยดำเนินการตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยแนวดำเนินเทียบโอนผลการเรียน ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

การประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพ (Quality assurance)

กระบวนการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการดังกล่าว ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ มีการจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

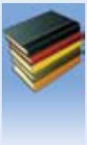

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal quality assurance)

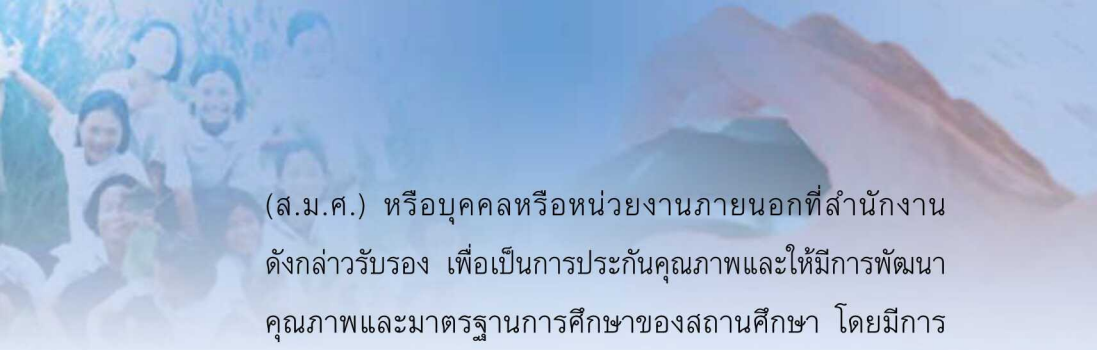

การที่สถานศึกษาดำเนินการอย่างมีแบบแผนเป็นระบบ
ในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดจาก
กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุถึงการประกันคุณภาพภายในว่าดำเนินการ
โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงาน
ต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

การประกันคุณภาพภายนอก
(External quality assurance)

การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ
และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก
โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(ส.ม.ศ.) หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงาน
ดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนา
คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีการ
เสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Action research)

การบูรณาการกระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
อย่างเต็มศักยภาพ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผน
ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือ
พัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการ การสรุปผล
การแก้ปัญหาและรายงานผล และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การบริหารจัดการหลักสูตร

การศึกษาในระบบ (Formal education)

การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย มาตรฐาน วิธีการจัด
การศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอน ระยะเวลาของการศึกษา
และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขของ
การศึกษาไว้อย่างแน่นอน ชัดเจน การศึกษาที่จัดอยู่ในโรงเรียน
ทั่วไปมักเป็นการศึกษาในระบบ อย่างไรก็ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถจัด
การศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ได้ ทั้งรูปแบบการศึกษาในระบบ
นอกระบบ และตามอัธยาศัย

การศึกษาอกระบบ (Non-formal education)

การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ
วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล
ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา เนื้อหาหลักสูตร
การศึกษานอกระบบจะเน้นถึงความสอดคล้องกับสภาพปัญหา
และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม โดยใช้มาตรฐาน
การเรียนรู้ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education)

การศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ
ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยอาจเป็นการเรียนรู้
หรือศึกษาจากบุคคล สังคม ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม
สื่อการเรียนรู้ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (Education for special target group)

การศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาทางด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา การศึกษาส่งเสริมความเป็นเลิศด้านต่าง ๆ หรือการศึกษาสำหรับผู้พิการ ด้อยโอกาส ผู้บกพร่องด้านต่าง ๆ และรวมทั้ง การศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัวและองค์กรต่าง ๆ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งส่งเสริมให้เยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะนี้ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเท่าเทียมกับผู้ศึกษาในระบบปกติโดยทั่วไป

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic education commission)

คณะบุคคล ซึ่งประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีหน้าที่

พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับ
แผนการศึกษาแห่งชาติ และให้การสนับสนุนทรัพยากร
การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (Area committee/School district board)

คณะบุคคล ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร
เอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคม
ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมประกอบวิชาชีพบริหาร
การศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่
ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมสนับสนุนการจัด
การศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษาให้สามารถ
จัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษา (School council)

คณะบุคคล ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุ และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจการของสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ (School academic board)

คณะบุคคล ประกอบด้วย ผู้แทนฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้แทนฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แนะนำ ฯลฯ ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาด้านวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอนของ สถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

ผู้ที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมจากผลลัพธ์อันเกิดจากการดำเนินการจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร โรงเรียน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เจ้าของธุรกิจหรือกิจการต่าง ๆ ที่รองรับแรงงานจากผู้ที่สำเร็จการศึกษา

การมีส่วนร่วม (Participation)

การที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) และฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทและความรับผิดชอบในการร่วมคิด ร่วมวางแผนจัดการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน ให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การพัฒนาบุคลากร (Professional development)

กระบวนการที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะของบุคลากร ในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ บุคลากรมีศักยภาพ และเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีคุณภาพ

การนิเทศ (Supervision)

กระบวนการที่สนับสนุนส่งเสริม กระตุ้นให้ครูและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียจากการจัดการศึกษาร่วมมือร่วมใจกันพิจารณา วางแผนและดำเนินการร่วมกัน เพื่อจะช่วยแก้ไขปรับปรุง ส่วนที่บกพร่องให้มีการพัฒนาและเกิดประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น อันจะยังผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ อันสูงสุดในการเรียนของผู้เรียน

การนิเทศภายใน (Internal supervision)

การนิเทศที่ดำเนินการภายในสถานศึกษา ซึ่งมีครู ผู้บริหาร และบุคคลภายในสถานศึกษาร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงงาน ด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความสำเร็จตามมาตรฐานที่กำหนด บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียน จึงย่อมทราบปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนภายนอก เพราะฉะนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนจะสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างดี

ប្រធានាធិបតី

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๔๙). **กรอบแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (๒๕๕๒). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๔๘). **แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน.** โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๔๙). **กรอบแนวทาง**

๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (๒๕๕๒). พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
อักษรไทย.

สำนักงานคณะกรรมการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๔๘). **แนวทางการพัฒนา**

รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

๕๐ นิยามคำศัพท์หลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน. โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

คณะกรรมการผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน

๑๖๖๓

๕๐

นิยามคำศัพท์หลักสูตร

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๑). แนวทางการบริหาร

จัดการหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๑). **แนวปฏิบัติการวัด**

และประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักทดสอบทางการศึกษา, กรมวิชาการ (๒๕๔๔). การประกัน

คุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา (๒๕๔๒). เอกสารชุดการประกัน

คุณภาพการศึกษา เล่ม ๑-๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, ๒๕๔๒.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, ๒๕๔๖ : ๑๑๒๘.

Carr J.F. & Harris D.E. (2001). **Succeeding with standards : Linking curriculum, assessment, and action planning.** Association for Supervision and Curriculum Development, Virginia, U.S.A.

Glatthorn et al. (1998). **Performance assessment and Standards-based curricular.** Eye Ion Education, N.Y.

Harris & Carr. (1996). **How to use Standards in the classroom.** The Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD), Virginia, U.S.A.

Ryan, Concetta Doti. (1994). **Authentic Assessment.** Westminster, Teacher Created Material Inc.

Solomon, P. (1998). **The curriculum bridge : From standards to actual classroom practice.** Corwin Press, Inc., California.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายวินัย รอดจ่าย

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ

ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ยกสร้าง

ดร.รุ่งนภา นุตราวังค์

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ตรวจพิจารณา

รศ.ดร.พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผศ.ดร.มาเรียม นิลพันธุ์

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดร.องอาจ นัยพัฒน์

คณะศึกษาศาสตร์ มศว. ประสานมิตร

นางจิตริยา ไชยศรีพรหม

ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์

ผู้อำนวยการสถาบันภาษาอังกฤษ สพฐ.

นางภาวนี อารังเลิศฤทธิ์

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาหลักสูตร

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

นางสุกัญญา งามบรรจง

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

บรรณาธิการ

ดร.รุ่งนภา นุตราวังค์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

